

Vereniging Afvalbedrijven
Partner in de circulaire economie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie
T.a.v. mevrouw Esther de Kleuver
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum: 30 augustus 2019
Ons kenmerk: 190057/RL/lv
Betreft: verzoek tot beleidskader en landelijke coördinatie aanpak ZZS bij afvalbedrijven
Bijlage: Verzoek vanuit een van de omgevingsdiensten

Geachte mevrouw De Kleuver,

Naar aanleiding van een afgelopen maanden gedane uitvraag door omgevingsdiensten aan afvalbedrijven verzoeken wij, de NVRD en de VA, u om te komen tot een nader ingevuld beleidskader en een landelijk gecoördineerde aanpak inzake het omgaan met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) bij afvalbedrijven.

Het is de NVRD en de VA, en hun leden, bekend dat LAP3 aandacht vraagt voor ZZS in afvalstromen, maar het is onvoldoende duidelijk hoe de door de omgevingsdiensten gevraagde informatie zal bijdragen aan een betere beheersing van ZZS in de keten. Onze leden zullen in contact met de omgevingsdienst mogelijk verwijzen naar deze brief aan het Ministerie. Een afschrift van deze brief wordt tevens verstuurd aan ODNL.

Inleiding

Veel afvalbedrijven hebben in de afgelopen maanden vanuit het bevoegd gezag het verzoek gekregen om een inventarisatie te maken van de aanwezige (potentiele) ZZS in de afvalstoffen waarvoor men vergund is deze te accepteren en van de mate waarin ZZS aanwezig zijn in emissies naar lucht en water. Een voorbeeld van de ontvangen brieven is, geanonimiseerd, als bijlage bijgevoegd. Het verzoek is bij bedrijven ingediend die actief zijn in de hele keten van afvalbeheer, dat wil zeggen bij inzamelbedrijven, exploitanten van een AEC of stortplaats, en andere verwerkers van afvalstromen. In deze brief gaan wij in op de wijze waarop afvalbedrijven is gevraagd informatie te verstrekken omtrent ZZS. Vervolgens schetsen wij een kader waarbinnen een doelmatige aanpak van (verspreiding van) ZZS volgens ons plaats zou moeten vinden. Daarbij gaan we tevens in op de rol die afvalbedrijven hierin kunnen spelen.

Beheersing ZZS versus circulaire economie

Allereerst geven we aan dat de afvalsector het belang onderkent van de beheersing van ZZS in de keten, waarbij (verdere) verspreiding van ZZS dient te worden tegen gegaan. Tegelijkertijd onderkent de afvalsector het belang van een circulaire economie, welke gericht is op waarde behoud van grondstoffen waardoor grondstoffen zo lang mogelijk en zo hoogwaardig mogelijk kunnen worden ingezet in de keten. De afvalsector speelt een rol in beide

bovenstaande belangen welke op punten tegenstrijdig aan elkaar kunnen zijn. Beleidvorming op dit gebied vergt daarom een integrale afweging.

Aanleiding en vorm van het verzoek

Het verzoek dat veel afvalbedrijven hebben ontvangen van hun bevoegd gezag vraagt een inventarisatie van de aanwezigheid en emissies naar lucht en water van ZZS. Het verzoek is in vrijwel alle gevallen vergezeld van een Excel sheet, dat dient als format om de gevraagde gegevens op in te vullen. Omgevingsdiensten geven aan dat dit verzoek wordt gedaan naar aanleiding van een verzoek van het ministerie van I&W, om meer inzicht te krijgen in de uitstoot en verspreiding van ZZS. In de brief van de staatssecretaris dd. 8 juli jl. wordt op dit verzoek terug gekomen, in de zin: *“Deze methodiek past in het bredere ZZS-beleid, waaronder ook de landelijke uitvraag van bevoegde gezagen naar de vergunde en daadwerkelijke emissie van ZZS-en valt.”* Tevens wordt in het verzoek van de omgevingsdiensten veelal verwezen naar hoofdstuk B14 van het LAP3. Hoewel niet alle verzoeken exact overeenkomen, wordt aan de bedrijven over het algemeen het volgende gevraagd:

- Geef aan welke (potentiele) ZZS aanwezig kunnen zijn in de afvalstoffen waarvoor de inrichting vergund is deze te accepteren;
- In het geval vastgesteld wordt dat ZZS aanwezig kunnen zijn, bepaal aan de hand van het schema in het beleidskader van LAP3 of een risicoanalyse nodig is;
- Indien een risicoanalyse van bepaalde ZZS nodig is, (laat) deze dan uitvoeren;
- Geef aan welke emissies van ZZS naar lucht en water plaatsvinden.

Hierbij valt op dat verschillende bedrijven, of beter gezegd bedrijven op verschillende locaties in het land, verschillende verzoeken binnen hebben gekregen. Er zijn verzoeken waarin enkel wordt gevraagd de bijgevoegde Excel sheet in te vullen, terwijl in andere verzoeken veel verdergaande informatie wordt opgevraagd. Ook zijn er bedrijven die (nog) helemaal geen verzoek van deze aard hebben ontvangen. Voorts valt op dat de termijn die wordt aangehouden om de gevraagde informatie aan te leveren uiteen loopt. Tussen de aard van bedrijven wordt dan weer geen onderscheid gemaakt. Zowel inzamelbedrijven als bijvoorbeeld exploitanten van een AEC ontvangen, wanneer in het verzorgingsgebied van dezelfde Omgevingsdienst, veelal exact hetzelfde verzoek.

Nader ingevuld beleidskader is wenselijk

De afvalsector is van mening dat een aanpak in dit dossier zich dient te richten op beheersing van ZZS in de keten. Het kunnen bepalen van maatregelen die dienen te worden genomen door afvalbedrijven, vergt een nader ingevuld beleidskader waarmee kan worden bekeken welke maatregelen afvalbedrijven kunnen nemen, die passen binnen een risicogestuurde aanpak gericht op het beheersen van ZZS in de keten. Er zijn reeds meerdere rapporten opgeleverd die waardevolle input kunnen leveren voor het ontwikkelen van beleid. Voor het bepalen van welke ZZS aanwezig zijn in bepaalde afvalstromen heeft SGS Intron het rapport *“Inventarisatie ZZS in afval”* gepubliceerd. Royal Haskoning DHV heeft een invulling gegeven aan een risicogestuurde aanpak op het gebied van ZZS in het rapport *“Handelingsperspectief Zorgstoffen voor Afvalverwerkers en hun Vergunningverleners”*. Tevens dient aansluiting te worden gezocht op Europees beleid. Omdat nog veel onderzoek nodig is op het gebied van (gevolgen van) ZZS zou kunnen worden gedacht aan een prioritering van maatregelen. Een belangrijk punt is dat hoewel de processen van verschillende afvalbedrijven verschillend kunnen zijn, de kern van de activiteit altijd op hetzelfde neer komt. Het bedrijf accepteert een hoeveelheid afval, doet hier een bewerking op, en voert (een deel van) het geaccepteerde materiaal al dan niet in andere vorm af. Dit geldt voor zowel inzamelbedrijven, recyclers, sorteerdere en andere verwerkers van afval. In alle gevallen is de aanwezigheid en uitstoot van ZZS bij acceptatie verschillend aan die in het verwerkingsproces en de afzet. Vaak is het zo dat aanwezige ZZS in het geaccepteerde afval in een

vervolgstap verwijderd worden, zoals bij verbranding. Te nemen maatregelen zouden daarom moeten worden afgestemd op het gehele verwerkingsproces van een afvalstroom. Wanneer recycling plaatsvindt zullen de te nemen maatregelen anders kunnen zijn dan wanneer eindverwerking (zoals verbranding) plaatsvindt. Tevens is van belang dat bij het ontwikkelen van beleid plaats is voor zowel het belang van de beheersing van ZZS als voor het belang van de circulaire economie. Een degelijke afweging van de belangen is noodzakelijk.

Knelpunten in het verzoek

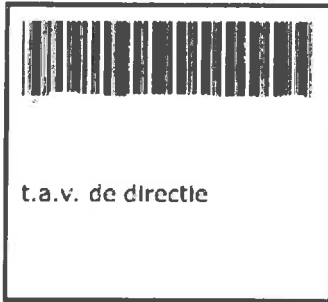
Het verzoek dat afvalbedrijven hebben ontvangen lijkt niet gebaseerd op een duidelijk beleidskader. Er staat niets in de verzoeken opgenomen over de wijze waarop de gevraagde informatie gebruikt gaat worden om bij te dragen aan de beheersing van ZZS in de keten. Hiermee lijken de verzoeken hoofdzakelijk gericht op het verzamelen van een grote hoeveelheid informatie, niet zozeer op een daadwerkelijke verbetering in de beheersing van ZZS in de keten. We hebben in het geval van GenX gezien waar het verzamelen van informatie, zonder dat er beleid bestaat hoe hier vervolgens mee om te gaan, toe kan leiden. Het heeft zeker twee jaar geduurd voordat er alleen voor de stof GenX nog maar een begin van een oplossingsrichting is gevonden. De in dit kader reeds gemaakte hoge kosten door de branche voor analyses e.d. staan niet in verhouding tot deze opbrengst. Bovendien kent de wijze van uitvraag een aantal knelpunten. Zo is het van belang te beseffen dat afvalbedrijven per definitie afvalstromen accepteren conform haar vergunde en goedgekeurde acceptatieprocedures welke nooit exact dezelfde samenstelling hebben. Een analyse op ZZS van een bepaalde categorie afval is gezien deze diversiteit in samenstelling dan ook niet representatief. Een ander knelpunt is de problematiek rond meetbaarheid. Een specifiek probleem hierbij is dat ZZS bestaan uit verbindingen van elementen. Anders dan voor de producerende industrie, waarvoor het veelal (maar ook niet altijd) duidelijk is in welke verbindingen elementen worden toegevoegd aan producten, is het voor afvalbedrijven lang niet altijd mogelijk te analyseren in welke verbindingen de elementen aanwezig zijn in de afvalstoffen. De wijze waarop gevraagd wordt de informatie te verstrekken lijkt dan ook afgestemd op het productieproces van nieuwe producten, niet op bedrijven die werken met afvalstromen waarvan zij geen invloed hebben op de aard en samenstelling. Een en ander roept de vraag op of de wijze waarop bedrijven nu wordt gevraagd inventarisaties te maken wel doelmatig is en daadwerkelijk leidt tot een betere beheersing van ZZS in de keten.

Wijziging huidig beleid

De afvalsector pleit derhalve voor een nader ingevuld beleidskader gericht op beheersing van ZZS in de keten, dat is gebaseerd op een risicogestuurde aanpak. Maatregelen die afvalbedrijven dienen te nemen horen voort te komen uit dan wel te passen in dit beleidskader. Om een gelijk speelveld te waarborgen dienen deze maatregelen landelijk te worden uitgerold. Wij vragen u daarom de huidige wijze waarop bedrijven worden benaderd door het bevoegd gezag te heroverwegen en in plaats daarvan te komen tot een beleidskader dat landelijk gecoördineerd wordt uitgevoerd, uitmondend in te nemen maatregelen door afvalbedrijven.

Vereniging Afvalbedrijven

Dhr. R. Loos
Directeur

Geachte heer/mevrouw,

Vanwege ontwikkelingen op het gebied van de milieuwet- en regelgeving in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) die van belang zijn voor uw bedrijf, vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Verzoek om informatie

Wij verzoeken u om vóór 15 augustus 2019 informatie conform het format in de bijlage te overleggen. Deze informatie betreft de aanwezigheid/gebruik, emissie naar de lucht, lozing van afvalwater naar oppervlaktewater en afgifte via vrijkomende afvalstoffen, van zogenaamde Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en potentiële ZZS. Wij verzoeken u het digitale format te gebruiken bij het toesturen van de informatie. Daarnaast verzoeken wij u om de herkomst van de informatie nader te onderbouwen in een rapportage of als een toelichting bij het format.

Toelichting op het verzoek

Emissies naar de lucht

Met betrekking tot emissies naar de lucht is bij het inwerking treden van de 4^e tranche van het Activiteitenbesluit (Ab) op 1 januari 2016, de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) als aangewezen BBT-document, komen te vervallen. Het normatieve deel van de NeR, met onder andere de maximale concentratie-eisen voor emissies naar de lucht, is geïmplementeerd in afdeling 2.3 van het Ab. Tegelijkertijd is in dezelfde afdeling in artikel 2.3b de definitie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) opgenomen en bevatten artikel 2.4 en verder de zogenaamde minimalisatieverplichtingen voor de emissiereductie van deze stoffen. Ook is de scope omtrent deze zogenaamde aandachtstoffen (thans ZZS) gewijzigd. Inmiddels is er sprake van ruim 1.400 vastgestelde geharmoniseerde ZZS. Daarnaast kunnen stoffen op basis van zelfclassificatie eveneens als ZZS worden geclassificeerd.

Indirecte lozingen

Voor het reguleren van de indirecte lozingen naar het water zijn per 18 maart 2016 de Algemene BeoordelingsMethodiek 2016 (Abm) en het Handboek Immissietoets 2016 op grond van artikel 5.4 lid 1 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en artikel 9.2 van de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor), aangewezen als BBT-document. In deze documenten is naast de definitie van ZZS tevens beschreven op welke

zaaknummer

uw kenmerk

-

onderwerp

Informatieverzoek over (Potentiele) Zeer Zorgwekkende Stoffen

behandeld door

de heer
013-20

@omwb.nl

de heer
013-20

@omwb.nl

plaats / datum

Tilburg,

Klik hier als u een datum wilt invoeren

bijlage(n)

1

Zaaknummer:

wijze de lozing van (onder andere) deze stoffen naar water moet worden beoordeeld en bestreden. Zowel voor de emissies naar de lucht als voor de (in)directe lozingen naar water geldt dezelfde definitie voor ZZS.

Potentiele ZZS

In lijn met de aanpak zoals voorgesteld door het Rijk (via de Infomil-website) moeten de emissies en (in)directe lozingen van zogenaamde Potentiële ZZS ((p)ZZS) met extra voorzorg worden behandeld.

Potentiele ZZS zijn stoffen die volgens het RIVM (chemisch) vergelijkbaar zijn met ZZS maar (nog) niet als zodanig zijn geïdentificeerd. De algemene juridische basis om deze stoffen te reguleren is artikel 1.1a van de Wet milieubeheer, waaruit de verplichting volgt om alle maatregelen te nemen of handelingen achterwege te laten om nadelige milieugevolgen te voorkomen c.q. te beperken voor zover men dit weet of redelijkerwijs had kunnen weten. Dit laatste aspect is van toepassing op de (p)ZZS.

Dat betekent dat, naast dat het gaat om informatie over de stoffen die voldoen aan de ZZS-definitie als hierboven aangegeven, u tevens verzocht wordt om de zogenaamde (p)ZZS te inventariseren.

In de bijlage (format) van deze brief staat waar u informatie over deze stoffen kunt vinden.

Afvalstoffen

Naast dat er sprake kan zijn van emissies naar water en lucht, kunnen er ook (p)ZZS terecht komen in afvalstromen. Het beleid over ZZS in afvalstoffen is opgenomen in hoofdstuk B.14 van Landelijk Afvalbeheerplan(LAP3). Hierin staat onder andere wanneer afvalstoffen worden aangemerkt als ZZS.

Nadere info over afval en ZZS is ook te vinden in het *Rapport SGS Intron 'Inventarisatie ZZS in afval'*. Dit rapport geeft een overzicht van afvalstoffen waar een redelijke kans bestaat om die in de betreffende afvalstoffen (p)ZZS aan te treffen.

<https://lap3.nl/achtergrond/documenten/gevaarlijk/>

Grondslag verzoek voor actualisatie en vervolg

Binnen uw inrichting wordt gewerkt met chemische stoffen. Afdeling 2.3 van het Ab voor de emissies naar de lucht en/of de Algemene Beoordelingsmethodiek voor de (in)directe lozingen naar het water is/zijn mogelijk geheel of gedeeltelijk op uw inrichting van toepassing. Gezien eerder genoemde veranderingen, komt de actuele situatie met betrekking tot de (p)ZZS op uw bedrijf mogelijk niet meer overeen met de vigerende vergunde situatie en/of de van toepassing zijnde algemene regels. Indien hiervan sprake is, dient uw vergunning te worden geactualiseerd of dient op grond van het Activiteitenbesluit maatwerk te worden gesteld. Om te kunnen beoordelen of hiervan sprake is, hebben wij informatie over de (p)ZZS vanwege de activiteiten op uw inrichting nodig. Daarom verzoeken wij u op grond van artikel 1.15 van het Activiteitenbesluit en artikel 2.31a lid 2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ons vóór 15 augustus 2019 hierover informatie te verstrekken. Het betreft

informatie over de stofnaam van de (p)ZZS, uit welke (hoofd- en voornaamste neven)activiteit deze stoffen vrijkomen en de maximale en werkelijke emissies en immissies die (kunnen) plaatsvinden naar de lucht, via de (in)directe lozing naar het water of indirect via de afvoer van afvalstoffen.

Na de beoordeling van de informatie berichten wij u of al dan niet over wordt gegaan tot actualisatie van uw vergunning of tot het stellen van maatwerk.

Wijze aanleveren informatie

Zoals boven vermeld, bevat de bijlage bij deze brief een format van de door ons gewenste informatie met uitleg over de gevraagde informatie. Een digitale versie van het Excel-bestand kunt u per email opvragen bij de heer

Wij verzoeken u om dit excelformat te hanteren bij het verstrekken van de gevraagde informatie en per email te retourneren naar info@omwb.nl onder vermelding van het zaaknummer boven aan de brief.

Hebt u nog vragen, neem dan contact op met de heer _____ of de heer _____. U vindt de contactgegevens in de rechterkolom van deze brief. Als u reageert op deze brief, vermeld dan altijd het kenmerk van de barcode en het zaaknummer.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

drs.
teammanager Vergunningverlening Industrie & MKB
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

- NB 1: Een stof/product kan als (Potentiële) ZS zijn geclassificeerd zonder dat er (Potentiële) ZS worden geïmitteerd naar lucht dan wel indirect geloofd naar water. Ook deze (Potentiële) ZS moeten worden geïnventariseerd.
- NB 2: Een (Potentiële) ZS kan worden geïmitteerd naar de lucht of indirect geloofd naar water als reactieproduct. Ook deze geïmitteerde/geloofde ZS moeten worden geïnventariseerd.
- NB 3: In mengsels van stoffen/producten kunnen (Potentiële) ZS als deelfractie aanwezig zijn. Is dat het geval dan dient van de betreffende stof/product ook de gevraagde informatie te worden opgenomen in de kolommen onder "(Potentiële) ZS".
M.b.t. de informatie van deze stof/product als bedoeld in de kolommen onder "emissies naar de lucht" en "indirecte lozing naar water" betreft het alleen de (Potentiële) ZS aanwezig als deelfractie.
M.b.t. de bepaling van de diffuse emissies naar de lucht van mengsels met (Potentiële) ZS geldt aanvullend nog het volgende. Het betreffen hier (grond)stoffen/producten met een dampspanning > 0,01 kPa, conform de definitie van VOS als bedoeld in artikel 1.1 van het Activiteitenbesluit, van waaruit emissies van (Potentiële) ZS plaats kunnen vinden. De emissie bepaling vindt plaats vóór de dampfase.
- (2) Hier moet aangegeven worden bij welke hoofd- en voornaamste nevenactiviteit/installatie de (Potentiële) ZS aanwezig zijn en/of geïmitteerd worden naar de lucht en/of indirect geloofd naar water. Het betreft de activiteiten: op- en overslag van grond- en hulpstoffen en producten, het productieproces, de utiliteitsvoorzieningen (bijvoorbeeld energiewekking) en de behandelingsinstallaties van emissies naar de lucht en van indirecte lozingen naar water indien aanwezig en van toepassing. Hieronder kunnen ook (Potentiële) ZS afkomstig van tussenproducten in de productiefase vallen. (Potentiële) ZS afkomstig van activiteiten op kantoor, laboratorium en emissies en lozingen ten gevolge van incidenten hoeven niet te worden geïnventariseerd.
- NB 1: Voor bedrijven die werken met een variabele stoffen/productenlijst (bijv. tank- op- en overslagbedrijven, tankautocleanbedrijven) dienen over de afgelopen 3 jaar de informatie van de op het bedrijf aanwezige/behandelde (potentiële) ZS te worden aangegeven.
- NB 2: Onderdeel van de inventarisatie is ook de afvoer van afvalwater per es naar de verwerker indien daar (Potentiële) ZS in zitten.
- (3) Hier moet de werkelijke doorzet op jaarbasis worden aangegeven. Hierbij geldt de hoogste waarde van de afgelopen 3 jaar.
- (4) Hier moet worden aangegeven de maximale emissie of indirecte lozing die naar beste inzicht kunnen plaatsvinden. Bijvoorbeeld o.b.v. de vergunde productiecapaciteit.
- (5) Hier moet de werkelijke (gerealiseerde) gemiddelde concentratie over een kalenderjaar worden aangegeven. Hierbij geldt de hoogste waarde van de afgelopen 3 jaar. Deze waarden dienen, indien beschikbaar, gebaseerd te zijn op metingen, dan wel naar best inzicht zijn geschat.
Voorbeeld: in 2015 is gemeten: 1 mg/Nm3 en 3 mg/Nm3 => gemiddeld 2 mg/Nm3; in 2016 is gemeten: 3 mg/Nm3 en 5 mg/Nm3 => gemiddeld 4 mg/Nm3; in 2017 is gemeten: 1 mg/Nm3 en 5 mg/Nm3 => 3 mg/Nm3. De waarde uit 2016 van 4 mg/Nm3 moet worden opgenomen.
- (6) Hier moet de werkelijke (gerealiseerde) vracht over een kalenderjaar worden aangegeven (gebaseerd op de gemiddelde concentratie over het kalenderjaar en het gemiddelde debiet over het kalenderjaar). Hierbij geldt de hoogste waarde van de afgelopen 3 jaar.
- (7) Hier moet de immissie berekend worden op basis van de gemaximeerde emissie. De immissie kan berekend worden m.b.v. de zogenaamde "beperkte immissieboets", zie: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/afvalwater/afvalwater/afvalwater>.
- (8) Hier moet de immissie berekend worden op basis van de gemaximeerde indirecte lozing. Het betreft de immissie in het oppervlaktewater ná behandelingswater na behandeling in een zuivering (door derde partij, bijvoorbeeld communaal), en berekend als bedoeld in het handboek Immissietoets 2016.
Aldersame informatiebronnen over (Potentiële) ZS:
Voor algemene informatie over ZS en de Algemene Beoordelingsmethode (ABM) en handboek immissietoets 2016 voor water, zie:
- RIVM over ZS: https://www.rivm.nl/nvs/Stoffenlijsten/Zeer_Zoortwekkelde_Stoffen
- Inform over ZS: <https://www.infomil.nl/avastie-onderdelen/onderwerpen/afvalwater/afvalwater/afvalwater>
- RIVM over Potentiële ZS: <https://www.rivm.nl/cv/dst/soortwekkelde/afvalwater/afvalwater/afvalwater>
- Inform over Potentiële ZS: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/afvalwater/afvalwater/afvalwater>
- (9) Met verwerkingsmethode bedoelen we hoe een ander (afvalstoffen)bedrijf het afval gaat gebruiken, verwerken of verwijderen. Zie voor de versprekende codes: <https://www.jma.nl/fac/nulmetas-odes/verwerkingsmethode/>

